

Nota

Verslag van resultaten Proefsleuvenonderzoek

Ardooie
Kortrijksestraat 58
(prov. West-Vlaanderen)

Auteurs: Jasper VAN RENSBERGEN

Projectcode 2020E104

Vergunningsnummer:	2020E104
Naam erkende archeoloog:	Monument Vandekerckhove nv
Erkenningsnummer:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
Locatiegegevens:	Ardooie Kortrijksestraat 58 (zie bijlage 001 en 002)
Lambertcoördinaten onderzoeksgebied:	X: 67.661, Y: 185.745 X: 67.755, Y: 185.683
Kadastergegevens:	Ardooie, Afdeling 1, Sectie E, perceel 422B2, 422D2
Begindatum onderzoek:	11/08/2021
Einddatum onderzoek:	11/08/2021
Relevante termen thesauri:	Proefsleuven, Ardooie, late middeleeuwen, Nieuwe/Nieuwste Tijd, antropogene versterking
Contact:	info@monument.be; T: +32 51 31 60 80

0. INHOUDSTAFEL

0. INHOUDSTAFEL	3
1. BESCHRIJVEND GEDEELTE	5
1.1. ONDERZOEKSOPDRACHT	5
1.1.1. Inleiding	5
1.1.2. Vraagstelling	6
1.1.3. Randvoorwaarden	6
1.1.4. Geplande werken	6
1.2. WERKWIJZE EN STRATEGIE	15
1.2.1. Beschrijving en motivering onderzoeksstrategie	15
1.2.2. Organisatie van het vooronderzoek	19
1.2.3. Gebruikt materiaal	19
1.2.4. Inbreng specialisten	20
1.3. ASSESSMENT ONDERZOCHE GEBIED	20
1.3.1. Landschappelijke ligging	20
1.3.2. Historische situering	20
1.3.3. Archeologisch kader	20
2. ASSESSMENTRAPPORT	21
2.1. STRATIGRAFIE	21
2.2. ASSESSMENT SPOREN	30
2.2.1. LATE MIDDELEEUWEN – NIEUWE TIJD	30
2.2.2. VERSTORINGEN	32
2.3. ASSESSMENT VONDSTEN	40
2.4. ASSESSMENT STALEN	41
2.5. ASSESSMENT CONSERVATIE	41
3. DATERING EN INTERPRETATIE	42
3.1. GEMOTIVEERDE INTERPRETATIE VAN VONDSTEN EN SPOREN	42
3.2. CONFRONTATIE MET RESULTATEN BUREAUSTUDIE	43
3.3. SYNTHESE	44
3.4. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	44
4. POTENTIEEL OP KENNISVERMEERDERING	46
4.1. AARD VAN DE POTENTIËLE KENNIS	46
4.2. WAARDERING	46
4.3. KADER VOOR EXPLOITATIE VOOR POTENTIEEL OP KENNISVERMEERDERING	46
5. SAMENVATTING	47
6. BIBLIOGRAFIE	48

6.1. UITGEGEVEN BRONNEN	48
6.2. INTERNETBRONNEN	48
7. BIJLAGEN	49

1. BESCHRIJVEND GEDEELTE

1.1. Onderzoeksopdracht

1.1.1. Inleiding

In het kader van een omgevingsvergunningaanvraag voor stedenbouwkundige handelingen dient een archeologienota opgesteld te worden, waarbij een archeologische evaluatie wordt gemaakt van het plangebied. Er wordt nagegaan of er zich een archeologische site op het terrein kan bevinden en of deze door de geplande werken al dan niet bedreigd wordt. Op basis hiervan wordt een programma van maatregelen opgesteld.

In eerste instantie werd een bureauonderzoek (2020B280) uitgevoerd en gerapporteerd in de bekrachtigde archeologienota ID14681¹. Op basis van dit bureauonderzoek kon de aan- of afwezigheid van een archeologische site onvoldoende worden onderbouwd. Daarom werd een verder archeologisch traject opgelegd. Het bureauonderzoek gaf de bestaande verwachting voor potentiële artefactensites uit het neolithicum enerzijds en sporensites van de Romeinse, middeleeuwse en recentere periodes anderzijds. Daarom werd in het programma van maatregelen een archeologisch traject opgesteld. Dit uitgesteld vooronderzoek bestaat uit een landschappelijk booronderzoek en een prospectie door middel van proefsleuven.

De resultaten van dit landschappelijk booronderzoek werden gerapporteerd in een afzonderlijk verslag met vergunningsnummer 2020E128.² Hierbij werd echter een lage verwachtingskans voor prehistorische sites opgegeven, verder onderzoek in functie van het steentijdtraject werd weerhouden. Echter werd een relatief intacte bodem aangetroffen, waarbij bij de meeste boringen een intacte bodemopbouw aangetroffen werd. Het onderzoeksgebied diende vervolgens onderzocht te worden aan de hand van een proefsleuvenonderzoek.

De resultaten van dit proefsleuvenonderzoek worden besproken in onderhavige nota (2020E104).

¹ DUMALIN 2020a; zie ook <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/14681> (Geraadpleegd op 13/8/2021)

² VERHAEVERT en LEGRAND, 2021.

1.1.2. Vraagstelling

De bedoeling van het archeologisch onderzoek is te achterhalen of archeologische sporen en structuren herkend kunnen worden binnen het projectgebied (zie Figuur 1 en Figuur 2, resp. bijlages 001 en 002). Hiertoe worden volgende (niet-limitatieve) onderzoeksvragen voorgesteld³:

- Zijn er archeologische sporen aanwezig?
- Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten?
- Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Is er een archeologische site aanwezig binnen het projectgebied?
- Welke zijn de verder te nemen maatregelen i.f.v. de geplande werken?

1.1.3. Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

1.1.4. Geplande werken⁴

Het terrein is gelegen aan de Kortrijksestraat te Ardooie, provincie West-Vlaanderen. Het gebied heeft een oppervlakte van ca. 14.907m² en bestaat kadastraal uit Ardooie afdeling 1, sectie E, percelen 422D2, 422B2 en 432A2. (zie Figuur 1 en Figuur 2, resp. bijlages 001 en 002).

Het terrein is bijna volledig bebouwd en verhard en bevatte een vleugel van een woonzorgcentrum gevestigd op het aangrenzend perceel ten zuiden van het projectgebied. De noordelijke vleugel hiervan, gelegen op het onderhavige projectgebied, was een restant van het voormalige klooster en was onderkelderd (zie hiervoor het opmetingsplan van de huidige toestand, weergegeven als Figuur 9, bijlage 005).

De geplande werken omvatten de afbraak van deze deels onderkelderde vleugel van het woonzorgcentrum op het onderzoeksgebied en de uitbraak van verharding. Vervolgens wordt de realisatie van een nieuw deels onderkelderd gebouw gepland, met lift, rioleringsaansluiting en de aanleg van bijhorende verharding en groenzones rondom het complex. Dit gebouw zal aangesloten worden aan het huidige woonzorgcentrum gelegen vlak ten zuiden van het huidige onderzoeksgebied en een onderdeel vormen van dit groter

³ DUMALIN 2020b: p 4-5.

⁴ DUMALIN 2020a: 15-16.

complex (zie hiervoor Figuur 5 - Figuur 7, bijlagen 006 – 008). De reeds aanwezige bodemverstoringen veroorzaakt door de huidige bebouwing voor de afbraakwerken worden samengevat op Figuur 4, bijlage 009. Hierop is te zien dat het centrale gedeelte van het af te breken gebouw onderkelderde werd. Bouwplannen (zie Figuur 8, bijlage 010) geven de verstoringsdiepte weer van de bestaande bebouwing: minimum 2.92m -mv voor het onderkelderde gedeelte, 0.80m -mv voor het niet-onderkelderde gedeelte. Verwacht wordt dat de afbraakwerken geen verdere verstoring teweeg brengen dan deze reeds aanwezig.⁵ Ook heerste de verwachting dat het huidig bodemarchief reeds verstoord werd door deze bebouwing en diende de onderkelderde zone niet verder onderzocht te worden.⁶

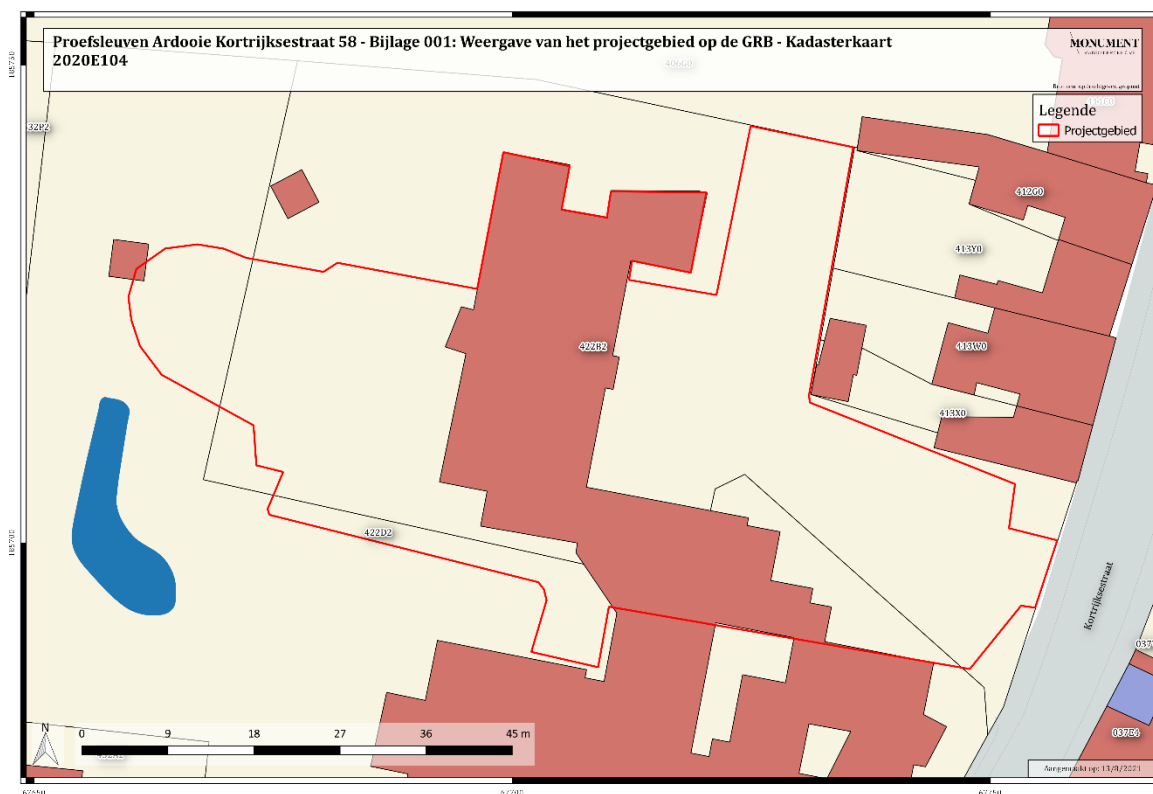
De door de geplande werken verwachtte bodemverstoring kan gevolgd worden op Figuur 3 en

Figuur 5-Figuur 9 (bijlagen 004 – 010). Het betreft samengevat:

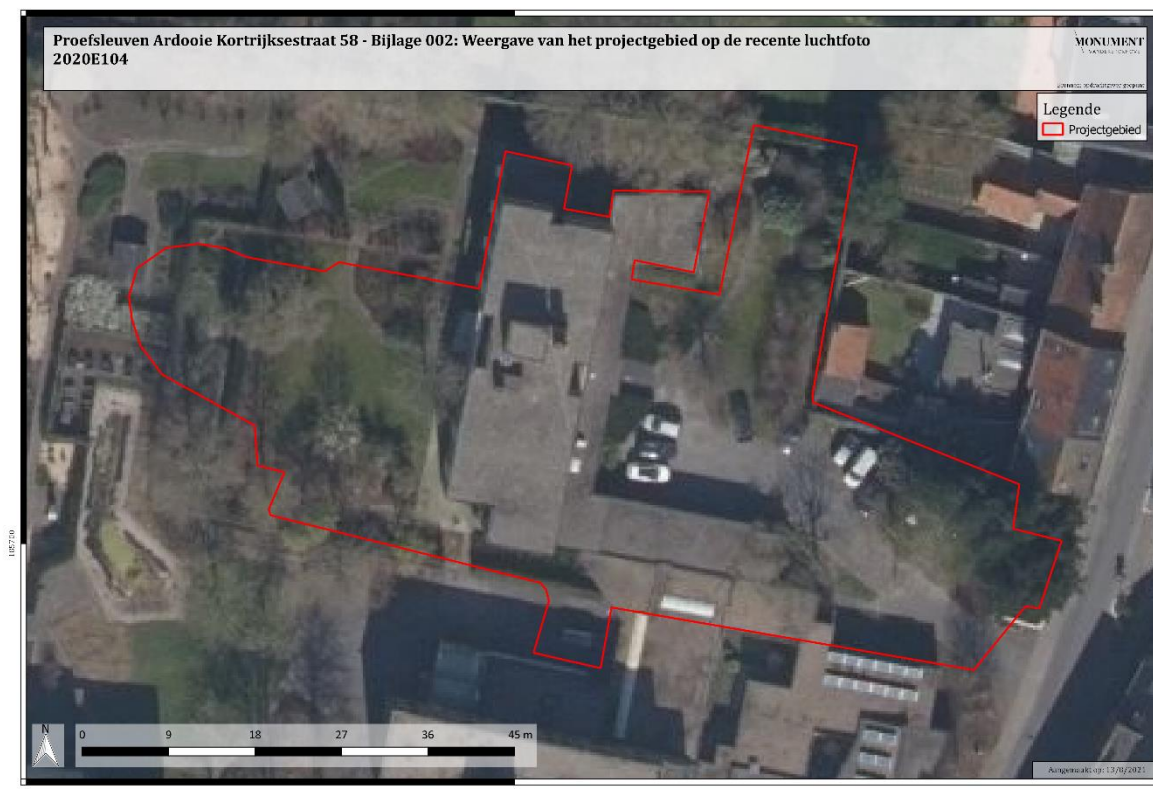
- 3.46m -mv voor het onderkelderde gedeelte;
- 5.30m -mv ter hoogte van de liftput;
- 1.20m -mv ter hoogte van de niet onderkelderde delen;
- 0,75m -mv ter hoogte van de nieuwe verharding
- 1.00m -mv ter hoogte van de te realiseren rioleringen en putten.

⁵ Zie DUMALIN 2020a: p 5, 56.

⁶ Zie DUMALIN 2020b: p 2-3.

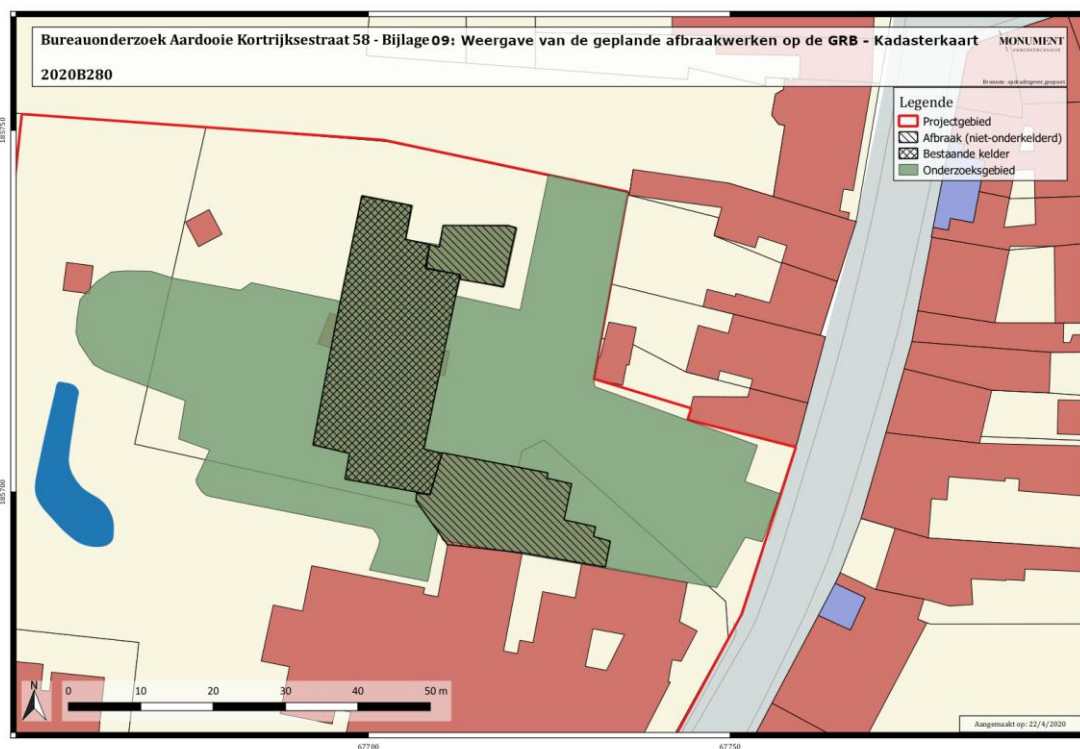
Figuur 1: Weergave van het projectgebied op de GRB - Bijlage 001 (Bron: Geopunt.be).

Figuur 2: Weergave van het projectgebied op de recente luchtfoto - Bijlage 002 (Bron: Geopunt.be).

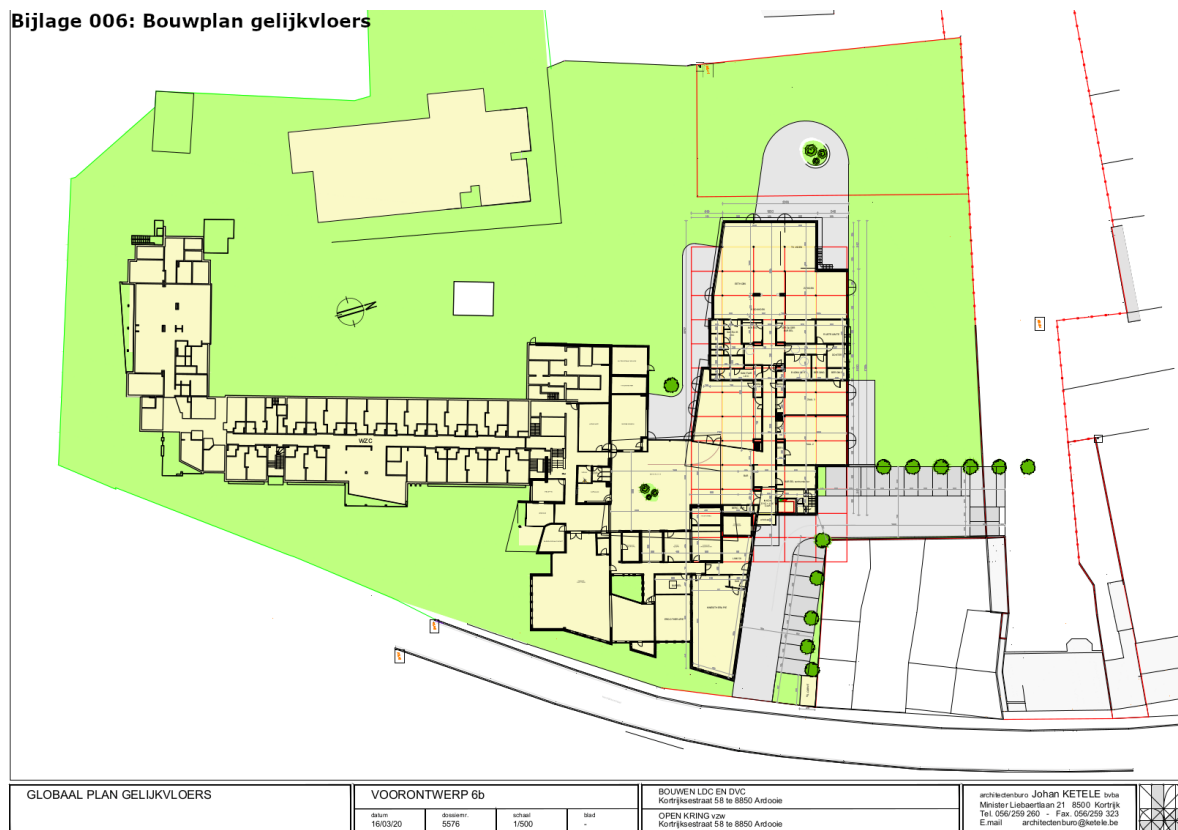

Figuur 3: Weergave van de geplande werken op de GRB - Kadasterkaart - Bijlage 003 (Bron: initiatiefnemer, Geopunt.be).

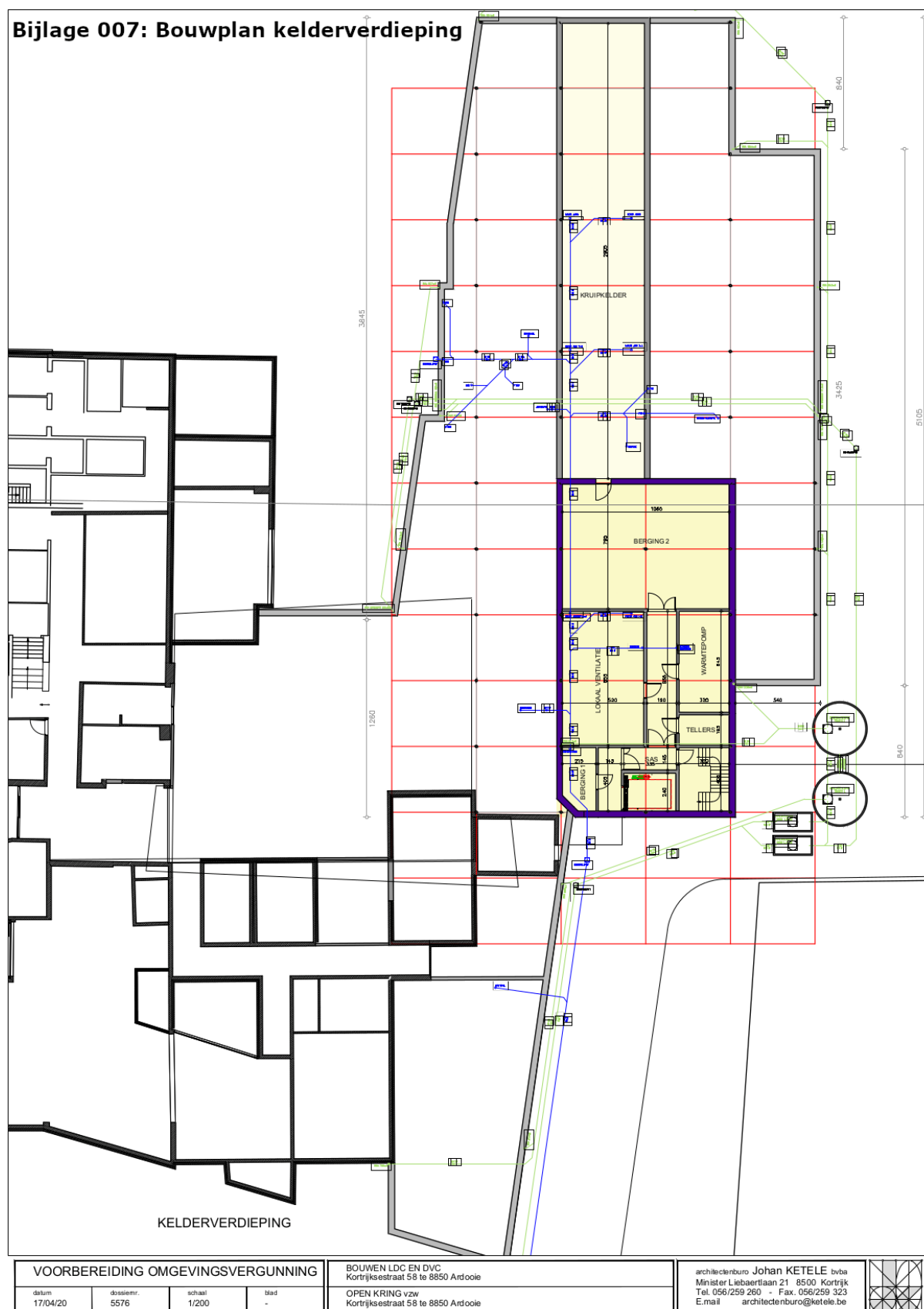

Figuur 4: Weergave van de geplande afbraakwerken op de GRB - Kadasterkaart (detail) - Bijlage 009 (Bron: Initiatiefnemer, Geopunt.be).

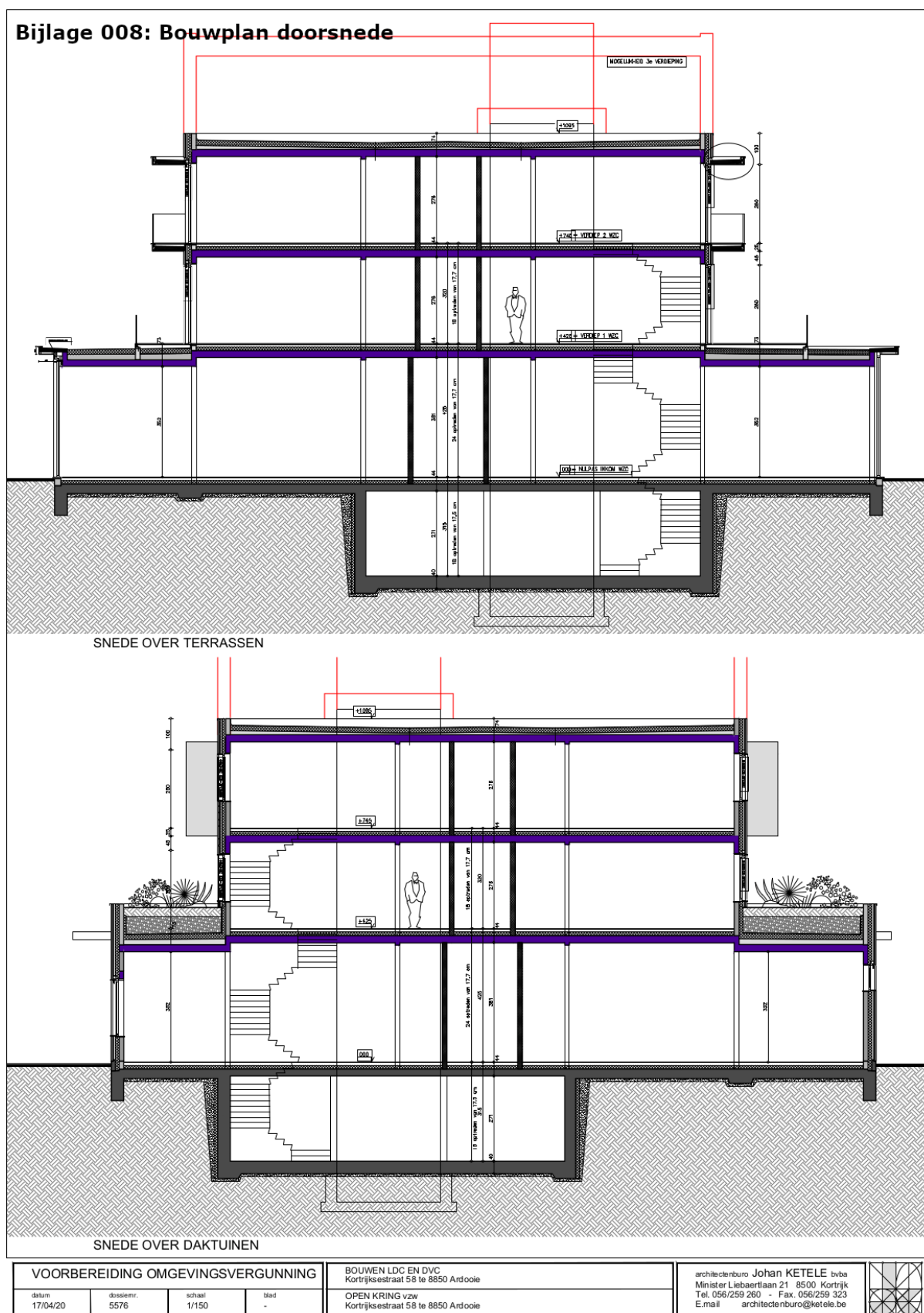
Bijlage 006: Bouwplan gelijkvloers

Figuur 5: Weergave van het globaal bouwplan van de gelijkvloers - Bijlage 006 (Bron: Initiatiefnemer).

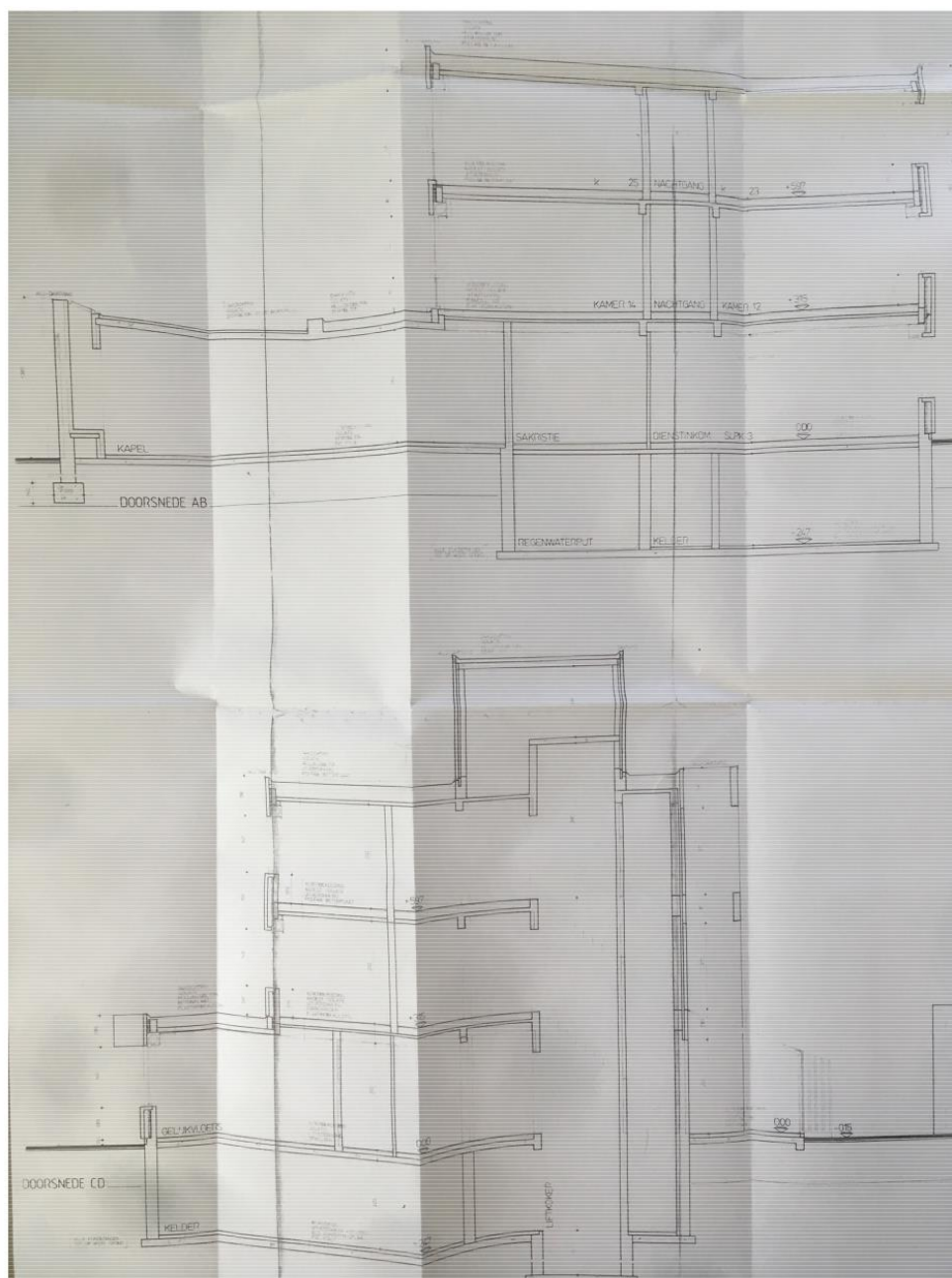

Figuur 6: Weergave van het bouwplan van de kelderverdieping - Bijlage 007 (Bron: Initiatiefnemer).

Figuur 7: Weergave van de doodsneede van de te realiseren bebouwing (Bron: Initiatiefnemer).

doorsnede

Figuur 8: Weergave van bouwplan met doorsnede bestaande bebouwing - Bijlage 010 (Bron: Initiatiefnemer).

Figuur 9: Weergave van het opmetingsplan van de bestaande toestand - Bijlage 005 (Bron: initiatiefnemer).

1.2. Werkwijze en strategie

1.2.1. Beschrijving en motivering onderzoeksstrategie

Met de resultaten van het bureauonderzoek alleen kon de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet onderbouwd worden. Verder onderzoek zonder ingreep in de bodem in de vorm van landschappelijke boringen en verder onderzoek met ingreep in de bodem in de vorm van proefsleuven werd geadviseerd. Het landschappelijk booronderzoek (2020E128) wees op de aanwezigheid van een intacte bodemopbouw, wat verder onderzoek noodzakelijk maakte. Het proefsleuvenonderzoek waar dit verslag het resultaat van is, was het vervolg van dit advies.

Wijziging ten opzichte van het programma van maatregelen bureauonderzoek (2020B280)⁷

In het proefsleuvenplan opgesteld in het programma van maatregelen van de archeologienota (ID14681) werden vier west-oost georiënteerde sleuven en één noord-zuid georiënteerde sleuf voorzien (zie Figuur 10, bijlage 011). De meest zuidelijke sleuf kon echter niet volledig uitgegraven worden. Een hoogspanningscabine bleek gelegen te zijn aan de zuidoostkant van het terrein, van waar verschillende ondergrondse elektrische kabels zowel zuidwaarts richting de aangrenzende bebouwing als oost, zuidoostwaarts richting de straat liepen. Voor een uittreksel van het KLIP zie Figuur 11. Een foto genomen op het veld van de cabine is zichtbaar op Figuur 12. Deze hoogspanningscabine en leidingen dienden behouden te worden. Bijgevolg werd de sleuf, op Figuur 13 te zien als sleuf 2, ingekort tot vlak ten westen van de cabine, om de leidingen niet te doorsnijden.

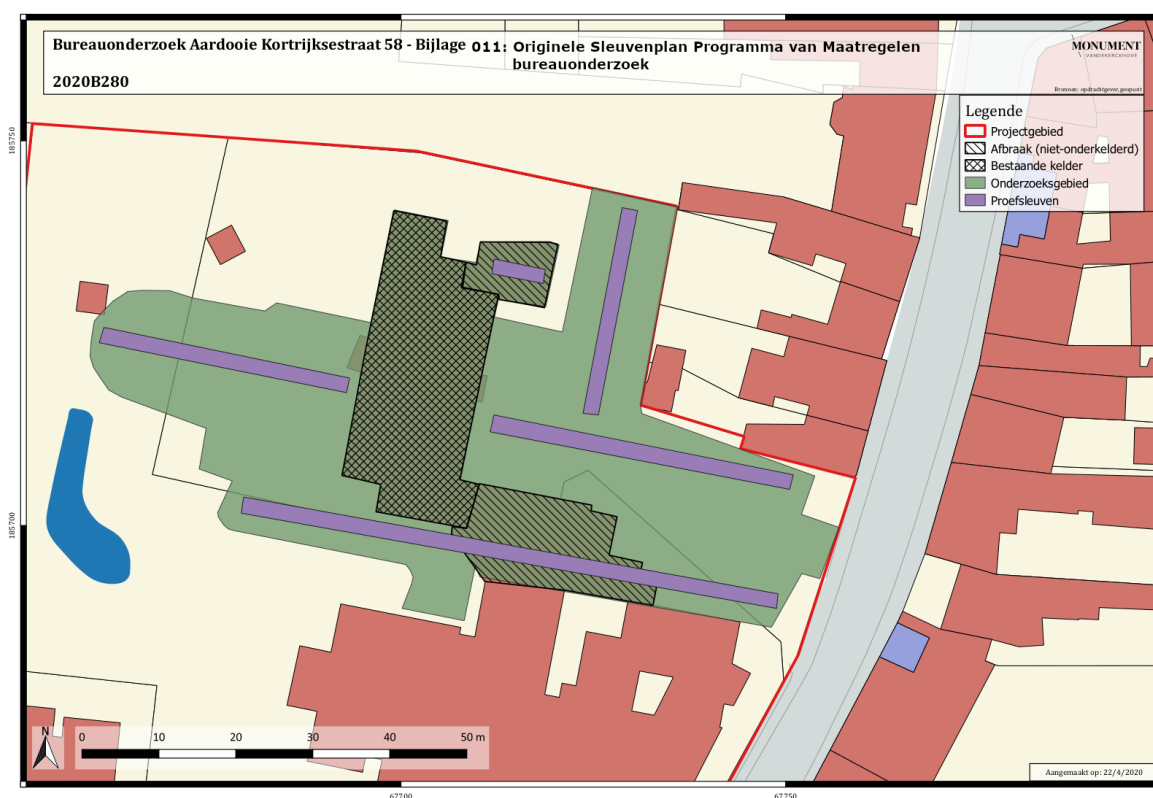
Aan de oostzijde van deze meest zuidelijke sleuf werd ook een zware muurfundering aangetroffen. Er werd geopteerd om, gezien de diepe maar in oppervlak kleine verstoring in de moederbodem dat deze met zich mee bracht, om de sleuf niet volledig door te trekken en deze lokaal te onderbreken. Het proefsleuvenplan kan gevolgd worden op Figuur 13 (bijlage 003), hier is deze onderbreking waar te nemen tussen sleuf 2 en sleuf 3. Figuur 14 geeft het beeld weer naar het zuiden toe gericht over sleuf 3. Rechts in de achtergrond zijn de muurresten zichtbaar waardoor sleuf 2 niet verder gezet kon worden; links is de hoogspanningscabine zichtbaar. In de voorgrond daarentegen zijn kelders zichtbaar van de afgebroken bebouwing.

Het te onderzoeken projectgebied had een oppervlakte van 2451m².⁸ De proefsleuven en kijkvenster tesamen hebben een totale opgetelde oppervlakte van 281m² onderzocht, oftewel **11,5%** van het gehele onderzoeksgebied.

⁷ DUMALIN 2020b.

Proefsleuf	Oppervlakte in m ²
1	30
2	89*
3	14
4	21
5	55
6	72

Tabel 1: oppervlaktes van de verschillende proefputten per sleuftraject (* duidt op de inclusie van een kijkvenster).

Figuur 10: Weergave van het opgestelde sleuvenplan in de bekrachtigde archeologienota- Bijlage 011 (Bron: DUMALIN 2020b).

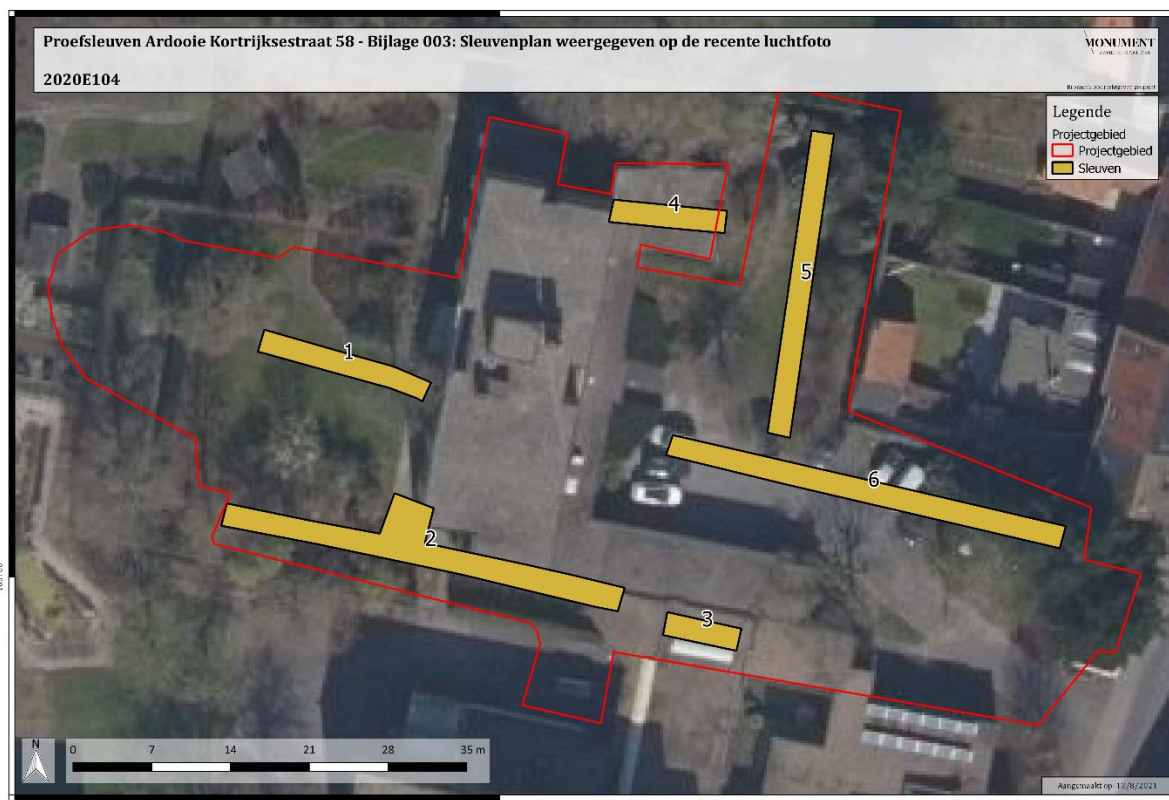
⁸ Deze oppervlakte betreft het onderzoeksgebied waarop de werkzaamheden plaatsvonden, vermindert met de onderkelderde zone waarop geen onderzoek diende plaats te nemen.

Figuur 11: Weergave van het projectgebied op het KLIP - Bijlage 012 (Bron: Klip.vlaanderen.be).

Figuur 12: Zicht naar het oosten toe op de hoogspanningscabine aan de zuidoostzijde van het projectgebied (©MVDK).

Figuur 13: Uitgevoerd sleuvenplan op de recente luchtfoto – Bijlage 003 (Bron: Geopunt.be).

Figuur 14: Zicht naar het zuiden toe met in de achtergrond sleuf 3 (©MVDK).

1.2.2. Organisatie van het vooronderzoek

Het terreinwerk werd uitgevoerd door veldwerkleider Jasper Van Rensbergen en Kylian Verhaevert. Het veldwerk vond plaats op 11 augustus 2021. De sleuven werden aansluitend gedicht.

1.2.3. Gebruikt materiaal

Voor het afgraven werd gebruik gemaakt van een rupskraan met een platte graafbak van 1,80m breed. De bodem werd afgegraven tot op het archeologisch relevante niveau, waar de sporen zichtbaar werden. Dit gebeurde steeds onder begeleiding van de veldwerkleider om te verzekeren dat de juiste diepte werd bekomen. Onmiddellijk na het uitgraven werd het vlak geregistreerd en gefotografeerd (code **ARKO21 – 2020E104**). Teneinde een goed inzicht te krijgen in de bodemopbouw werd verspreid over het wandprofiel schoongemaakt, gefotografeerd, beschreven en ingetekend op schaal 1:20. De foto's werden genomen met een Nikon van het type Coolpix waterproof 18m/59ft Shockproof 2m 6.6ft met optical zoom 4.3-21.5mm 1:2.8. Het digitaal inmeten van de sporen en het bepalen van de hoogte van het terrein en de afgegraven niveaus (in TAW) werd gedaan door middel van een GPS toestel.

1.2.4. Inbreng specialisten

Aardkundige Pierre Legrand stond in voor advisering in verband met de interpretatie van de gezette bodemprofielen.

1.3. Assessment onderzochte gebied

1.3.1. Landschappelijke ligging

Zie hoofdstuk 2.1 in de archeologienota (2020B280) uitgevoerd met ID14681.⁹

1.3.2. Historische situering

Zie hoofdstuk 2.2 in de archeologienota (2020B280) uitgevoerd met ID14681.¹⁰

1.3.3. Archeologisch kader

Zie hoofdstuk 2.3. in de archeologienota (2020B280) uitgevoerd met ID14681.¹¹

⁹ DUMALIN 2020a en 2020b; zie ook <https://loket.onrorenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/14681> (Geraadpleegd op 13/4/2021)

¹⁰ Ibidem.

¹¹ Ibidem.

2. ASSESSMENTRAPPORT

2.1. Stratigrafie¹²

Het onderzoeksgebied is gelegen in Ardooie, provincie West-Vlaanderen. Het ligt ten zuiden van het zandlemig Plateau van Tielt en is gelegen tussen twee zuidelijke uitlopers hiervan in de Mandelvallei. Het grondgebied van de gemeente kent een golvend dalend verloop naar de vallei toe met hoogtes schommelend tussen de ca. +16m TAW en +40m TAW. Het projectgebied is vlak en eerder laag in de vallei gelegen. Het maaiveld schommelt er van ca. +22m TAW aan de randen tot ca. +23m TAW centraal op het gebied.

De tertiaire ondergrond ter hoogte van het plangebied bestaat uit afzettingen van het Lid van Kortemark, Formatie van Tielt. Deze eenheid bestaat uit een marien, compact, kleilig en grijs fijn silt met zandige intercalaties. De Formatie van Tielt werd afgezet in het midden- tot laat-leperiaan (Vroeg-Eoceen). De Quartair geologische kaart geeft voor de ondergrond type 1 weer. Dit betreft eolische afzettingen van het Weichseliaan (laat-Pleistoceen), code **E/pw**, en/of helligsafzettingen van het Quartair, code **HQ**.

Op de bodemkaart staat het plangebied gekarteerd als **OB**. Dit duidt er op dat het plangebied gelegen is binnen een bebouwde, niet gekarteerde zone.

Vlakbij werden wel zowel natte als vochtige zandleembodems gekarteerd. Ten westen van het projectgebied staat een **Pep**-bodem weergegeven. Dit betreft een natte lichte zandleembodem zonder profiel met reductiehorizont en een Ap van ca. 0.30m dik, donker grijsbruin en goed humeus; tussen de Ap en Cg zou een veelal zwak humeuze overgangshorizont voorkomen. Roestverschijnselen beginnen reeds aan de onderzijde van de Ap, tussen de 0.20 – 0.40m diep. Reductiehorizont vanaf 0.80-1.30m diep. Ook een **Pdc**-bodem staat gekarteerd vlak ten westen van het projectgebied. Dit is een matig natte lichte zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B-horizont. De ploeglaag Ap horizont is donkerbruin en 0.25 - 0.30m dik. Roestverschijnselen beginnen tussen de 0.40 - 0.60m diep.

Het booronderzoek verricht op het onderzoeksgebied¹³ toonde aan dat bijna het volledige projectgebied enige antropogene invloed gekend heeft. De bodem bleek het best bewaard aan de randen en matig tot slecht meer centraal en aan de zuidoostkant van het projectgebied. Een Bw-horizont werd bij de meeste van de boringen teruggevonden, al was deze doorgaans matig tot slecht gepreserveerd door antropogene verstoringen. Enkel aan de west- en zuidgrens van het projectgebied (Boring 7, ter hoogte van de westkant van sleuf 1 en Boring 5, gelegen aan de oostkant van sleuf 2) werd geen antropogene verstoring aangetroffen.

¹² DUMALIN 2020a: p28-38

¹³ Zie VERHAEEVERT en LEGRAND, 2021, bijlage 4: preservatie van de bodemopbouw.

Tijdens onderhavig proefsleuvenonderzoek werden verspreid over het te onderzoeken terrein 4 profielen aangelegd en geregistreerd (zie Figuur 15 - Figuur 24, bijlagen 014 - 016). Over een groot deel van het terrein werden antropogene verstoringen aangetroffen. Alleen aan de westzijde van het terrein, aan profiel 1, werd een onverstoorde bodemsequentie geregistreerd. De C-horizont werd aan de randen van het projectgebied aangetroffen rond +21.50 - +21.60m TAW. Meer centraal namen de verstoringen toe tot een verstoringsdiepte van ca. +20.50m TAW (zie profiel 4) oftewel ca. 1.00m dieper dan waar de C-horizont verwacht kon worden.

De C-horizont bestond uit een geel tot beigig gele zandleemlaag, met meer sporen van oxidatie naar het westen en noorden toe (**Cg**) (profiel 1 en 2). Enige overgang hiertussen is moeilijk te registreren door de veelvuldige verstoringen en het niet onderzochte gedeelte centraal in het projectgebied. Hieronder volgt een bespreking van de aangetroffen en geregistreerde bodemprofielen.

Beschrijving profielen

- **Profiel 1** (zie Figuur 21) werd geregistreerd aan de westkant van Werkput 1 en bevatte de volgende lagen:

0.00 - 0.35m: Een donker bruine, gelig bruin vermengde zandlemige laag, ploeglaag A-horizont. Deze laag bevatte zeer weinig baksteenspikkels (**A(ap)**)

0.35 – 0.55m: Een bruine zandlemige verweerde B-horizont (**Bw**)

0.55 – 1.00m: een gelig beige, oranjig geoxideerde moederbodem C-horizont (**Cg**)

De bovenkant van de C-horizont werd hier bereikt op een absolute hoogte van +21.49m TAW. De natuurlijke bodemsequentie lijkt hier grotendeels bewaard. Dit profiel werd geregistreerd ter hoogte van de hierboven besproken boring 7 en vertoont een zeer gelijkaardig profiel.

- **Profiel 2** (zie Figuur 22) werd geregistreerd aan de noordkant van het projectgebied en bevatte de volgende lagen:

0.00 – 0.30m: Een geroerde eerder losse, bruine lemige zandlaag met eerder veel brokken baksteen en kalkmortel (**A(ap)**).

0.30 – 0.35m: Een donker blauwe, zwart gevlekte lemige zandlaag met baksteen- en kalkmortel spikkels tot brokjes (**A(an)1**).

0.35 – 0.50m: Een blauwig grijze lemige zandlaag met baksteen- en kalkmortel spikkels tot brokjes (**A(an)2**)

0.50 – 0.60m: Een light blauwig grijze lemige zandlaag met baksteen- en kalkmortel spikkels tot brokjes (**A(an)3**).

0.60 – 0.90m: Een licht gelig beige zandleemlaag met bruin tot oranjig bruine oxidatievlekken (**Cg**).

De C-horizont werd hier op een diepte van 0.60m bereikt op een absolute hoogte van ca. +21.53m TAW. De grens tussen de onderste antropogene laag en de moederbodem was vrij scherp en abrupt. Dit kan wijzen op een mogelijke nivellering en het aanbrengen van ophogingspakketten hierop.

- **Profiel 3** (zie Figuur 23) werd geregistreerd aan de oostkant van het projectgebied en bevatte de volgende lagen:

0.00 – 0.40m: Een donkerbruine geroerde en gebioturbeerde zandlemige ploeglaag (**A(an)**).

0.40 – 0.70m: Een grijsig bruin, gelig bruin gevlekte lemige zandlaag met baksteen- en kalkmortelspikkels (**A(an)1**).

0.70 – 1.40m: Een antropogeen aangebrachte donker grijsig bruine, bruinig geel gevlekte lemige zandlaag met baksteen- en houtskoolbrokjes (**A(an)2**).

0.70 – 1.00m: Een blauwig grijze lemige zandlaag met, grijs gevlekt, met eerder veel baksteen- en kalkmortel brokjes tot spikkels (**A(an)3**).

1.00 – 1.50m: Een beige, licht gelig gevlekte zanderige leemlaag moederbodem C-horizont (**C**).

De C-horizont werd hier bereikt op een absolute diepte van +21.65m TAW.

- **Profiel 4** (zie Figuur 24) werd geregistreerd centraal in het projectgebied en bevatte de volgende lagen:

0.00 – 0.30m: Een antropogene, bruine lemige zandlaag met bruinig geel steriel zand. Het bevatte een klein aantal baksteen- en kalkmortelbrokjes tot spikkels (**A(an)1**).

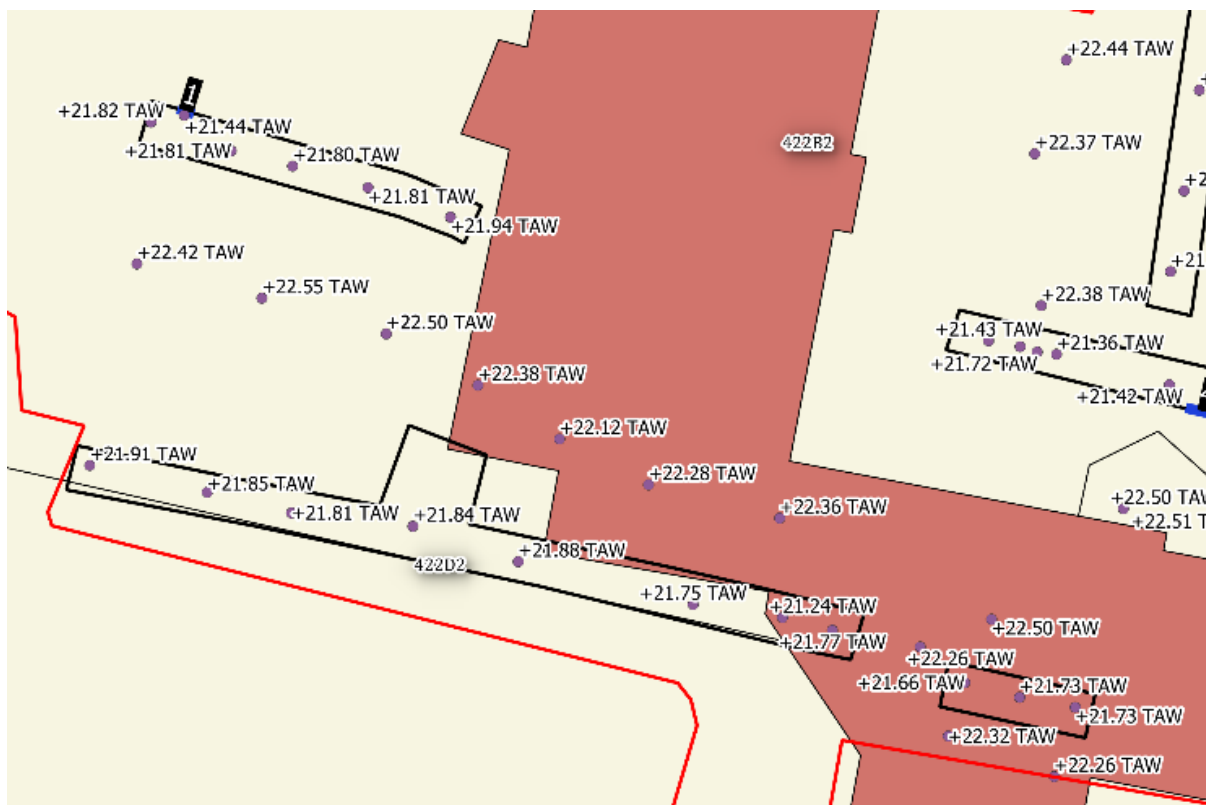
0.30 – 0.60m: Een antropogene, blauwig donker grijze lemige zandlaag, grijs gevlekt, met een grote hoeveelheid baksteen en kalkmortel brokken tot spikkels (**A(an)2**).

0.60 – 1.20m: Een antropogene, grijze lemige zandlaag, licht bruinig grijs gevlekt. Het bevat eerder veel baksteen- en kalkmortelbrokken tot -brokjes, en houtskoolbrokjes tot -spikkels (**A(an)3**).

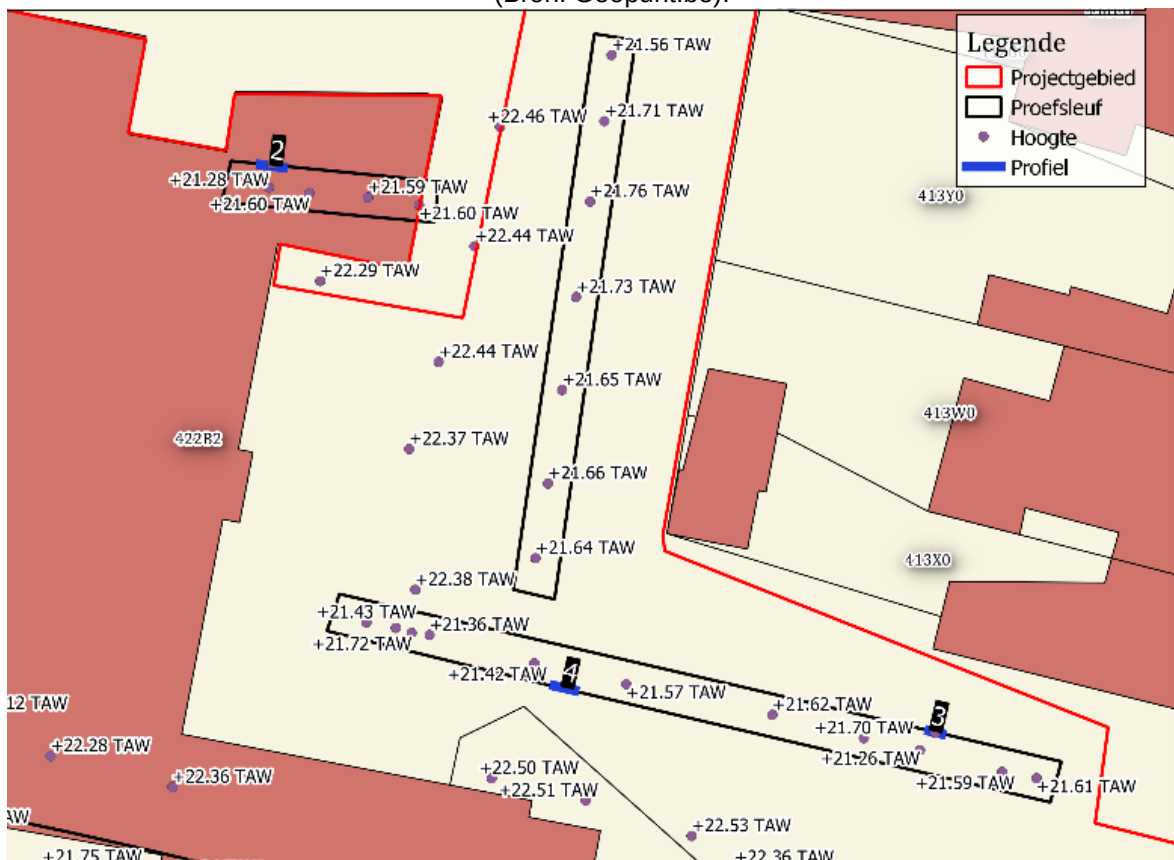
1.20 - 1.80m: Een vochtige, eerder losse, antropogene lemige zandlaag, licht bruinig grijs met eerder veel baksteenbrokken (**A(an)4**).

1.80 – 2.00m: Een licht bruinig gele zandleemlaag, donker beige gevlekt moederbodem C-horizont (**C**).

De C-horizont werd hier bereikt op een absolute diepte van ca. +20.48m TAW.

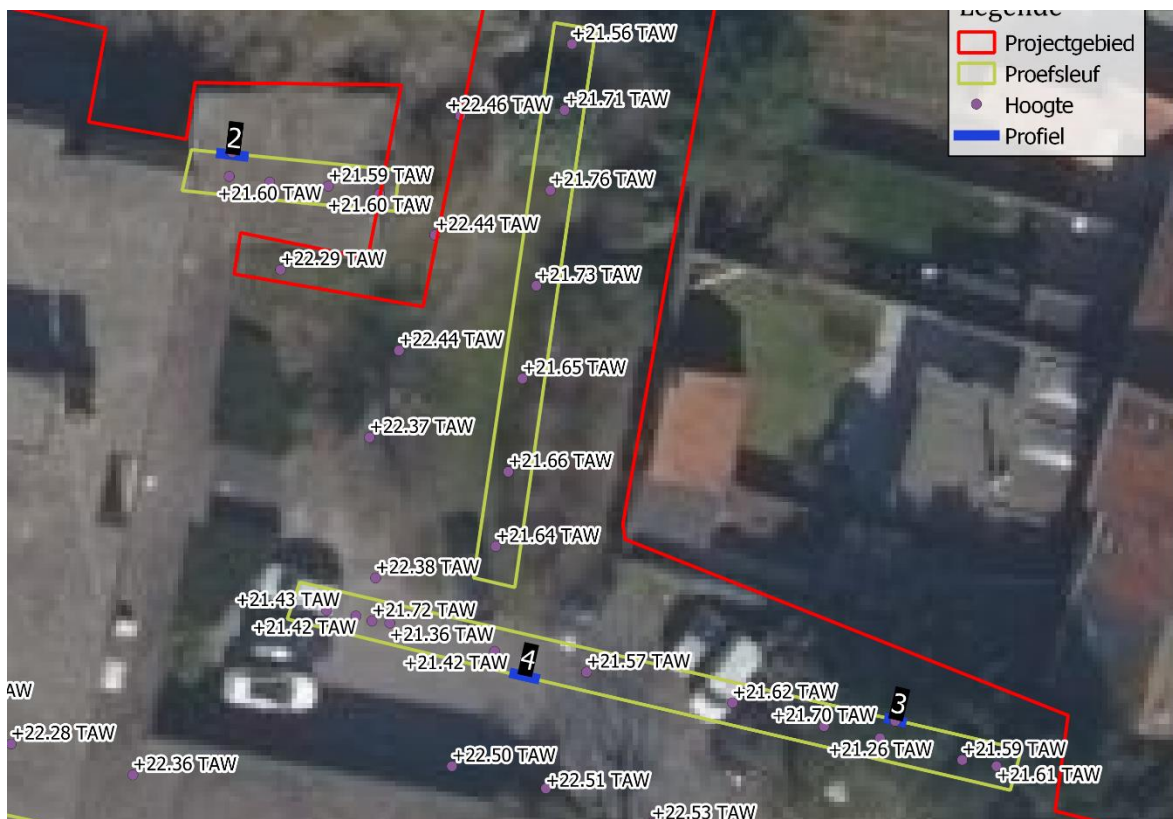
Figuur 15: Weergave van hoogtes en profielen op de GRB – Kadasterkaart, Deel 1 - Bijlage 014
(Bron: Geopunt.be).

Figuur 16: Weergave van hoogtes en profielen op de GRB – Kadasterkaart, Deel 2 - Bijlage 014
(Bron: Geopunt.be).

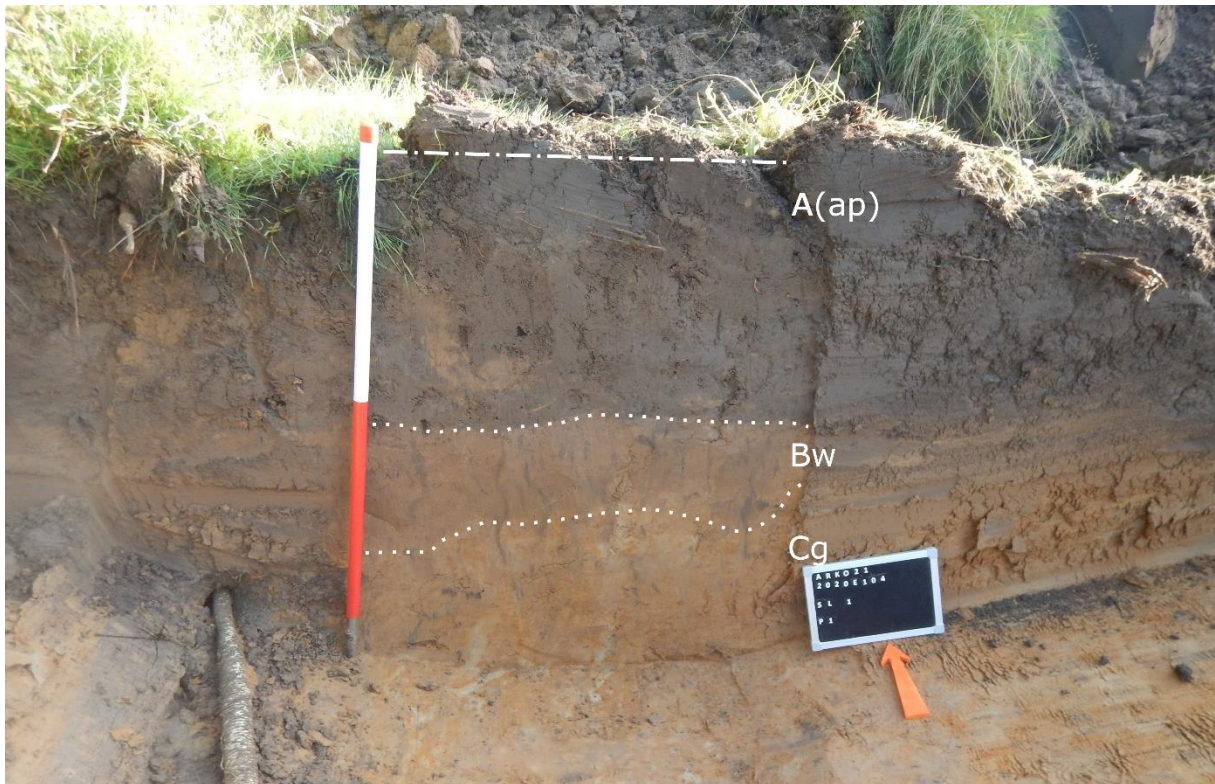

Figuur 17: Weergave van hoogtes en profielen op de recente luchtfoto. Deel 1 - Bijlage 015 (Bron: Geopunt.be).

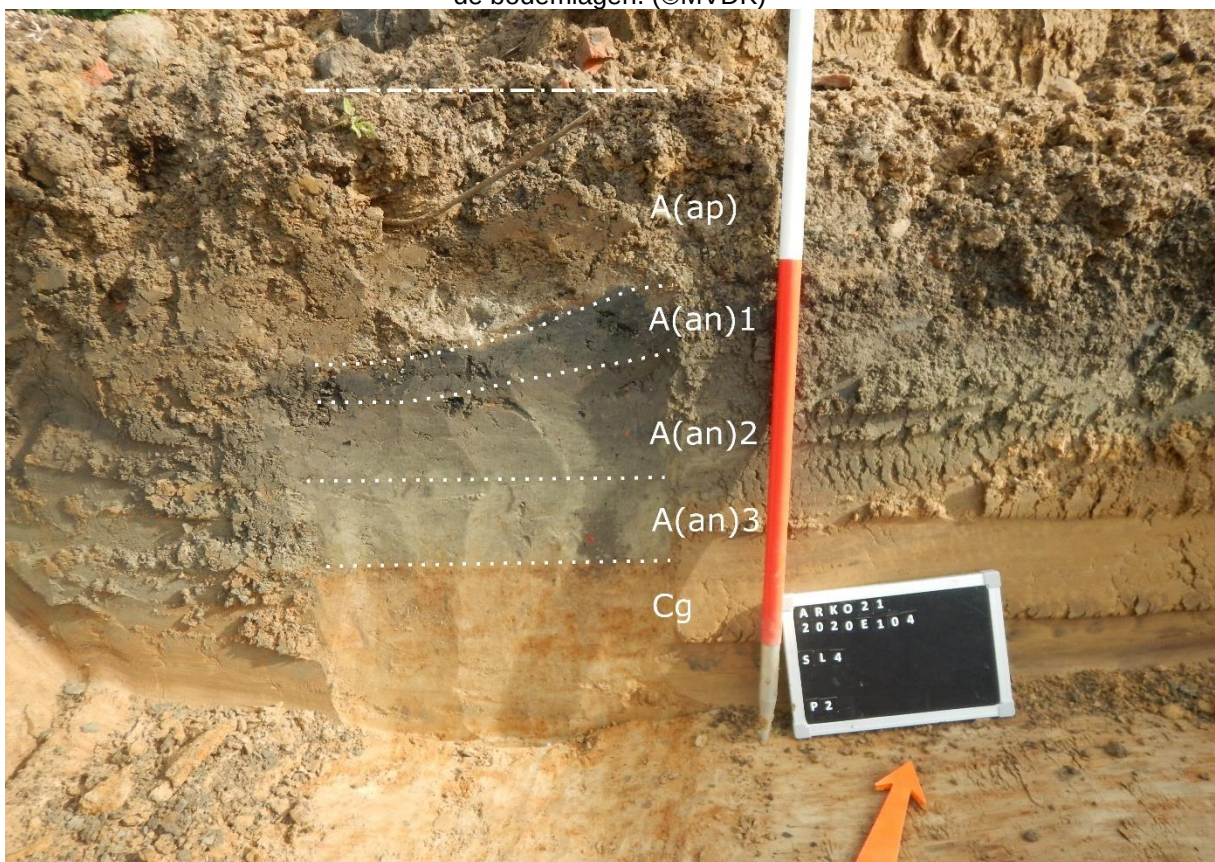

Figuur 18: Weergave van hoogtes en profielen op de recente luchtfoto. Deel 2 - Bijlage 015 (Bron: Geopunt.be).

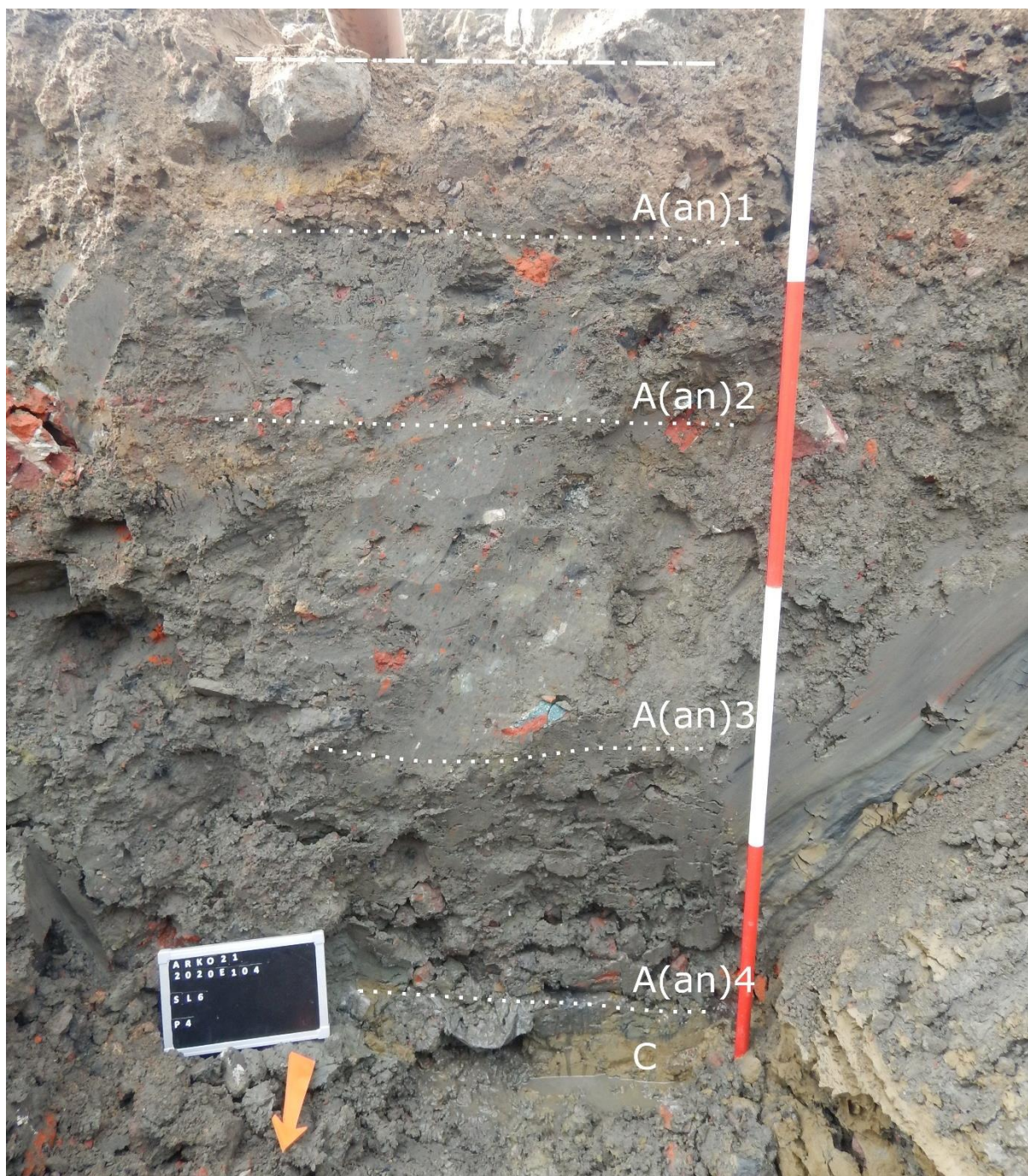
Figuur 21: Weergave van profiel 1 gelegen aan de westkant van het projectgebied met aanduiding van de bodemlagen. (©MVDK)

Figuur 22: Weergave van profiel 2 gelegen aan de noordkant van het projectgebied met aanduiding van de bodemlagen. (©MVDK)

Figuur 23: Weergave van profiel 3 gelegen aan de oostkant van het projectgebied met aanduiding van de bodemlagen. (©MVDK)

Figuur 24: Weergave van profil 4 centraal gelegen in het projectgebied met aanduiding van de bodemlagen. (©MVDK)

2.2. Assessment sporen

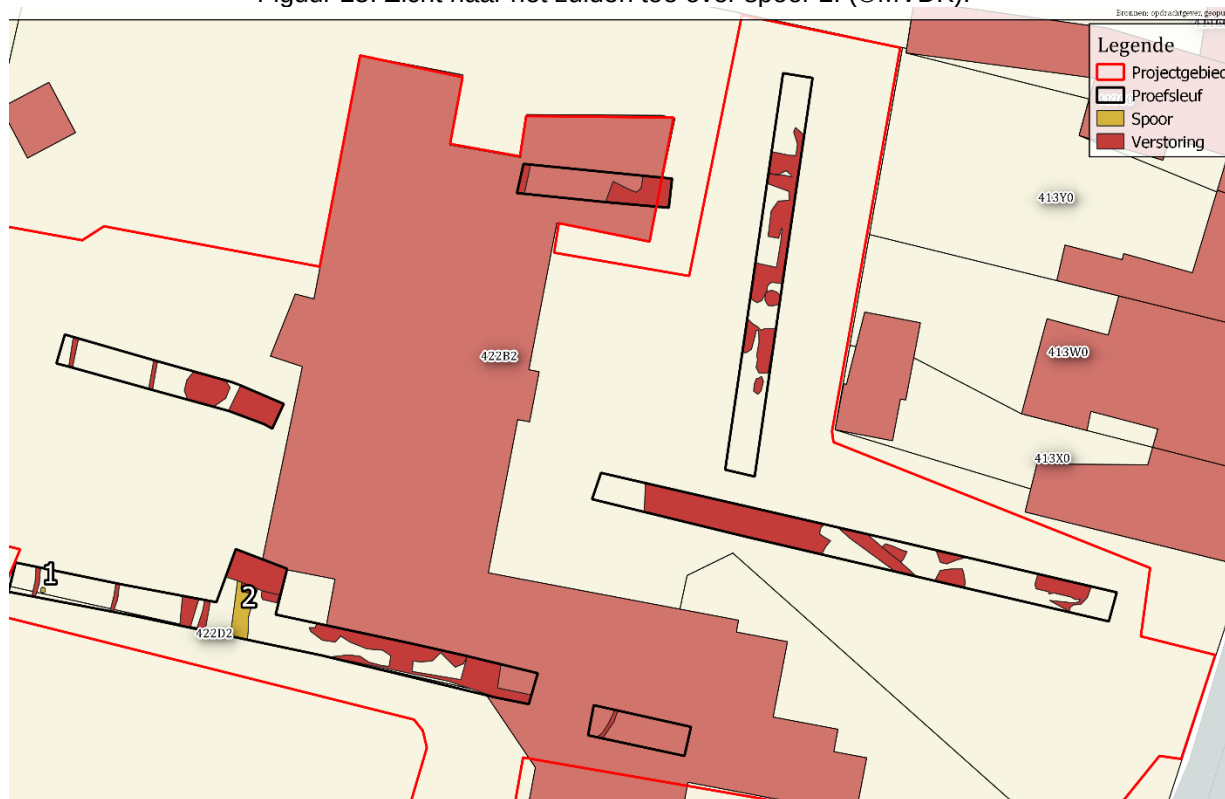
Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden 2 spoornummers toegekend aan grondsporen. Eén ervan bleek na onderzoek een recentere verstoring te zijn. Het enige behouden spoor is een vermoedelijke gracht uit de late middeleeuwen tot de Nieuwe Tijd. Ook werden een groot aantal verstoringen uit vermoedelijk de recentere periodes, de Nieuwe en/of Nieuwste tijd geregistreerd. Het betreft hierbij voornamelijk ophogingspakketten, leidingen, funderingselementen en bouwpuin vermoedelijk te wijten aan de recente bebouwing op en rond het terrein. Deze sporen en verstoringen kunnen gevolgd worden op Figuur 26.

2.2.1. Late middeleeuwen – Nieuwe tijd

Spoor 2 werd geregistreerd centraal in sleuf 2, aan de westkant van het projectgebied (zie Figuur 25, Figuur 26). Het betreft een langwerpig spoor van ca. 1.20m breed en gevolgd over een lengte van ca. 3.60m. Een kijkvenster werd geplaatst aan de sleuf om meer informatie te verkrijgen over dit spoor, echter wordt het onderbroken door verstoringen vermoedelijk te wijten aan de recente bebouwing. De vulling van het spoor zelf bestond uit een beige, licht grijze zanderige leem met een weinig baksteenbrokjes en houtskoolspikkels. Een scherf aardewerk werd gevonden aan het oppervlak van dit spoor, en kan vermoedelijk gedateerd worden tot de late middeleeuwen tot Nieuwe Tijd (zie infra).

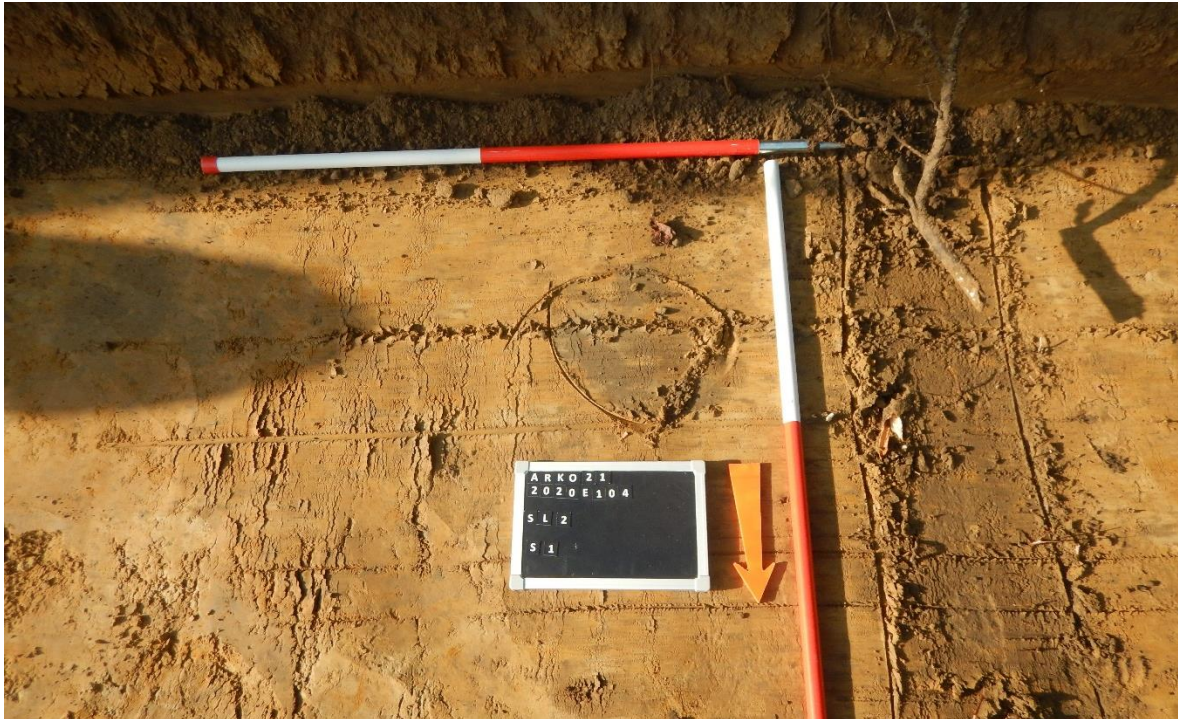
Figuur 25: Zicht naar het zuiden toe over spoor 2. (©MVDK).

Figuur 26: Allesporenplan weergegeven op de GRB - Kadasterkaart - Bijlage 013 (Bron: Geopunt.be).

2.2.2. Verstoringen

Spoor 1 werd geregistreerd aan de westkant van sleuf 2, aan de westkant van het projectgebied. Het betreft een rond spoor, met een diameter van ca. 0.35m. Het spoor werd gecoupeerd. De inhoud bestond uit een grijze, gelig beige gevlekte lemige zand met baksteenbrokjes, scherp afgelijnd tegen de moederbodem. Het bleek hier eerder om een recente verstoring te gaan (zie Figuur 27 - Figuur 28).

Figuur 27: Spoor 1. (©MVDK)

Figuur 28: Coupe van Spoor 1. (©MVDK)

In sleuf 1 aan de westkant van het terrein werden verscheidene verstoringen geregistreerd. Figuur 29 geeft een overzicht van deze sleuf. In de voorgrond zijn verstoringen te zien van geroerde grond met recent bouwpuin, wapeningsstaal en plastic afvoerbuizen. In de achtergrond zijn sporen van leidingen zichtbaar. Figuur 30 geeft hier een beter beeld op: zichtbaar is een zeer scherpe langwerpige verstoring zichtbaar, afkomstig van recente leidingen.

Figuur 29: Zicht naar het westen toe over Sleuf 1. (©MVDK)

Figuur 30: Zicht naar het noorden toe over de westkant van Sleuf 1. (©MVDK)

Sleuf 2 geeft een gelijkaardig beeld. Zo zijn verscheidene verstoringen zichtbaar in onderstaande Figuur 31. In de voorgrond werden langwerpige verstoringen geregistreerd, scherp afgelijnd met geroerde grond, donker grijze zandleem gemengd met de beigig gele zandleem gelijkaardig aan de omliggende moederbodem, mogelijk afkomstig van leidingwerken. Centraal is een langwerpige kuil zichtbaar die spits toeloopt naar het noorden toe, gevuld met brokken en brokjes kalkmortel. Verder in de achtergrond zijn smallere langwerpige verstoringen zichtbaar; op het sporenplan (zie Figuur 26, bijlage 013) is zichtbaar dat deze vermoedelijk doorlopen en reeds geregistreerd waren aan de westkant van Sleuf 1. Ook de reeds besproken Figuur 14 is een muurfundering zichtbaar in de achtergrond en verscheidene kelders in de voorgrond, afkomstig van de voor de aanvang van het onderzoek afgebroken bebouwing.

Figuur 31: Zicht naar het westen toe over Sleuf 2. (©MVDK)

Sleuf 3 is zichtbaar in Figuur 32. In de voorgrond is een smalle, langwerpige verstoring zichtbaar, afkomstig van recente leidingen. In de achtergrond is een muurfundering zichtbaar van de recent afgebroken bebouwing. Ook vallen de elektriciteitskabels op te merken die afkomstig van de hoogspanningscabine naar het nog steeds in gebruik gedeelte van het aangrenzend woonzorgcentrum gaan. Aan de linkerkant is de natuurstenen bedekking zichtbaar van oude leidingen, verder in detail te zien op Figuur 33, vermoedelijk te dateren tot de Nieuwe tot Nieuwste Tijd.

Figuur 32: Zicht naar het oosten toe over Sleuf 3. (©MVDK)

Figuur 33: Zicht op oude, metalen leidingen vlak ten noorden van Sleuf 3. (©MVDK)

Onderstaande Figuur 34 geeft een beeld over Sleuf 5. Over de ganse lengte van de sleuf werden recente verstoringen geregistreerd. Het betreft voornamelijk kleine kuilen met bouwpuin, en sterk afgelijnde, onregelmatige vlekken van donker bruin, beigig geel gemengde lemig zand met baksteen- en kalkmortelbrokken en -brokjes. Sleuf 4 gaf gelijkaardige resultaten.

Figuur 34: Zicht naar het noorden toe over Sleuf 5. (©MVDK)

De diepste verstoring werd aangetroffen in sleuf 6. Aan de westkant hiervan, rond profiel 4, werd de bodem tot ca. 2.00m -mv verstoord (zie Figuur 24). Onderstaande Figuur 35 geeft een beeld van deze verstoringen. Het betreft blauwig grijze tot licht blauwig grijze ophogingslagen met vrij veel baksteenbrokken en kalkmortelbrokjes, vergelijkbaar met de ophogingslagen **A(an)2** en **A(an)3** uit Profiel 4 (zie supra).

Figuur 35: Zicht naar het oosten toe over de westkant van Sleuf 6 tijdens het afgraven. (©MVDK)

2.3. Assessment vondsten

Er werd één enkele vondst gedaan: een scherf aardewerk met inventarisnummer 1, afkomstig uit spoor 2 (zie Figuur 36 - Figuur 37). Het betreft een scherf rood geglazuurd aardewerk. De scherf is aan beide zijden gedeeltelijk versierd met loodglazuur; papglazuur langs de binnenkant en vermoedelijk enkele spikkels strooiglazuur langs de buitenkant. Dergelijk rood geglazuurd aardewerk werd al sinds de 12de eeuw geproduceerd maar vormt een zeer klein percentage van het totale aardewerk. Het wordt pas gangbaar in de latere 14de eeuw, en rood aardewerk vormt de dominante aardewerkgroep gedurende de 15^e en 16^e eeuw.¹⁴ Gezien het moeilijk is de scherf te attribueren aan een specifieke vormgroep, is het niet mogelijk een precieze datering hiervoor te geven. Het is echter waarschijnlijk dat we deze vondst kunnen plaatsen in de late middeleeuwen tot de Nieuwe Tijd, oftewel vanaf de latere 14de eeuw tot de 16de eeuw.

Figuur 36: Weergave van INV 1, buitenzijde. (©MVDK)

¹⁴ DE GROOTE 2014: p108; zie ook figuur 116 op blz 152 voor een voorbeeld van een scherf roodgeglazuurd aardewerk afkomstig van een bord, versierd langs de binnenkant met strooiglazuur en papglazuur langs de binnenkant.

Figuur 37: Weergave van Inventaris 1, binnenzijde. (©MVDK)

2.4. Assessment stalen

Niet van toepassing voor dit onderzoek. Er werden geen stalen ingezameld.

2.5. Assessment conservatie

Niet van toepassing voor dit onderzoek.

3. DATERING EN INTERPRETATIE

Binnen het onderzochte deel van het projectgebied werd één archeologisch spoor aangetroffen. Het betreft een gracht of greppel vermoedelijk te dateren tot de 14de tot 16de eeuw dankzij de vondst van een scherf aardewerk. Vermoedelijk is deze gracht of greppel eerder de restant van een vroegere perceelsgrens. Het archeologisch niveau is vermoedelijk te situeren rond de +21.50 - +21.60m TAW. Het is echter duidelijk dat over een groot deel van het terrein verstoringen zijn geregistreerd, vermoedelijk te wijten aan recente bebouwing uit de Nieuwe tot Nieuwste tijd. Het westelijk deel van het onderzoeksgebied kent buiten enkele recente leidingen wel significant minder verstoringen waargenomen. Hier werden echter ook geen archeologisch relevante sporen aangetroffen.

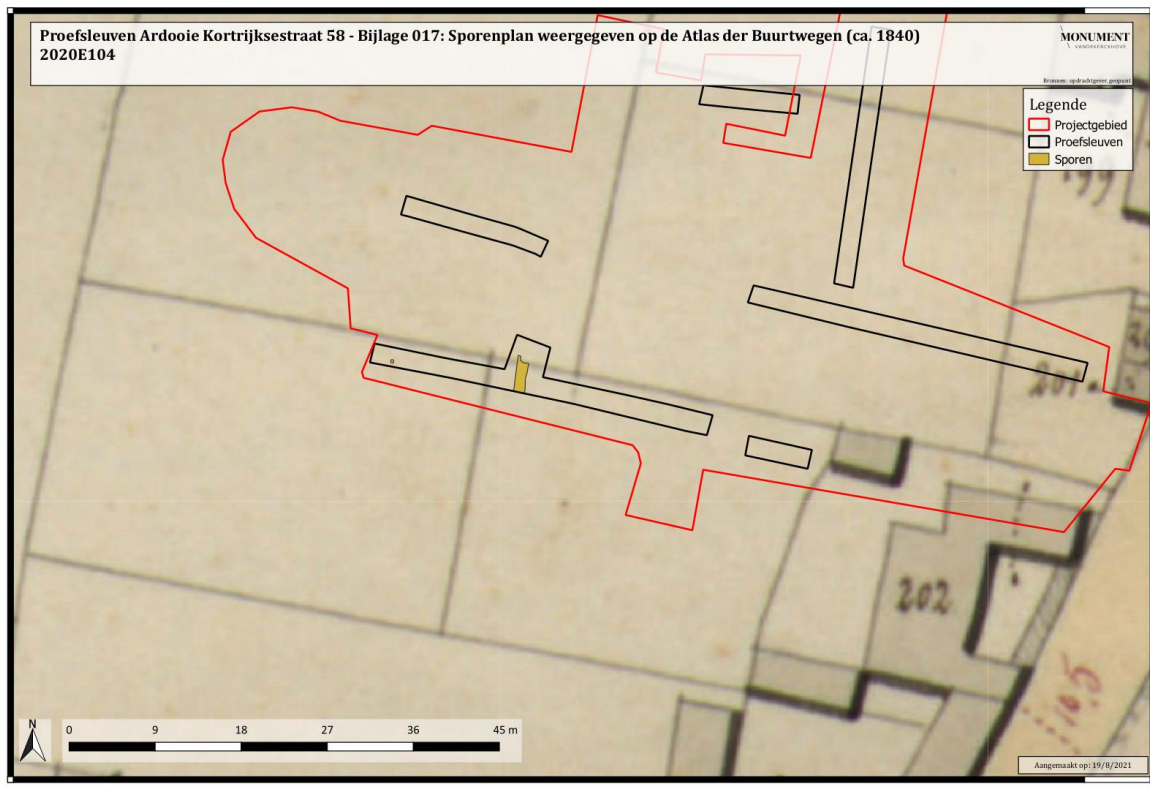
De aangetroffen bodem was overwegend een lichtgeel tot beige zandleemgrond, bruin tot oranjig geoxideerd (**Cg**). De bodemsequentie betrof aan de westkant een opeenvolging van A-, B- en C-horizonten. Over de rest van het projectgebied werd voornamelijk een antropogeen verstoorde bodem aangetroffen waar een directe overgang tussen de A- en C-horizont werd aangetroffen. Aan de westkant van het gebied is mogelijk een Pdc-bodem te herkennen: een matig natte lichte zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B-horizont en oxidatiesporen. De A- en C-horizont sequentie elders gevonden op het gebied kunnen wijzen op antropogene verstoring danwel een natuurlijke bodem zonder profielvorming. Er werd echter wel geen reductiehorizont waargenomen zoals typerend voor een Pep-bodem, die verwacht kon worden (zie supra).

Gezien er, behalve verstoringen als gevolg van funderingselementen, nutsleidingen, elektriciteitskabels en recente bouwwerkzaamheden, maar één archeologisch relevant spoor werd aangetroffen, is het duidelijk dat enig archeologisch potentieel laag in te schatten valt en/of zwaar verstoord werd in de Nieuwe of Nieuwste tijd.

3.1. Gemotiveerde interpretatie van vondsten en sporen

Binnen het plangebied werd één archeologisch relevant spoor geregistreerd. Het betreft een vermoedelijke gracht of greppel, mogelijk in verband te brengen met een oude perceelsgrens en te dateren dankzij een scherf aardewerk tussen de 14de en 16de eeuw. Hierbuiten werden enkel verstoringen aangetroffen in geroerde grond, te wijten aan funderingselementen, leidingen, kabels, en bouwwerkzaamheden.

Als het spoor weergegeven wordt op de Atlas der Buurtwegen uit 1840 (zie Figuur 38) komt het, mits rekening houdend met enige marge vanwege projectiefouten, mogelijk overeen met een oudere perceelsgrens en betreft het hier potentieel een opgevulde een perceelsgreppel of -gracht uit de late middeleeuwen tot Nieuwe Tijd.

Figuur 38: Sporenplan weergegeven op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) - Bijlage 017 (Bron: Geopunt.be).

3.2. Confrontatie met resultaten bureaustudie

Op basis van het bureauonderzoek werd mogelijk een vondstensite verwacht uit het neolithicum. Het booronderzoek (2020E128) dat onderhavig onderzoek voorafging wees al op een laag potentieel op bewaring van een steentijd artefactensite. Deze verwachting wordt hier verdergezet.

Ook sporen te dateren tot de Romeinse, middeleeuwse en post-middeleeuwse periodes werden verwacht. Zo ligt het projectgebied in de buurt van een Romeinse heirweg tussen Kortrijk en Brugge. Ook is het gelegen aan het centrum van Ardooie, dat zijn ontstaan kent tijdens de vroege middeleeuwen. Historische kaarten uit de 18de en 19de eeuw gaven ook aan dat de onderzoekszone en het omgevend gebied reeds bebouwing kende. Onderhavig proefsleuvenonderzoek registreerde echter één enkel archeologisch relevant spoor, een mogelijke perceelsgreppel of gracht te dateren tot de 14de tot 16de eeuw. Verschillende verstoringen werden echter aangetroffen, vermoedelijk afkomstig van nutsleidingen, funderingen en bouwwerkzaamheden daterend uit de Nieuwe tot Nieuwste Tijd. Op de niet verstoorde delen, zoals langs de westkant van het terrein, werden echter ook geen archeologisch relevante sporen aangetroffen. Bijgevolg kan geconcludeerd worden dat er geen archeologisch waardevolle site aangetroffen werd binnen het projectgebied.

De bureaustudie gaf weer dat het projectgebied gekarteerd stond als **OB** of bebouwd terrein, maar dat er aan de westkant ervan een **Pep**-bodem aangetroffen kon worden. De bodem geregistreerd aan de westkant van het projectgebied komt echter beter overeen met een **Pdc**-bodem, oftewel een licht natte zandleembodem met verbrokkelde textuur B-horizont en oxidatiesporen.

3.3. Synthese

Het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem bracht enkel één archeologische spoor, een vermoedelijke perceelsgreppel of -gracht uit de 14de tot 16de eeuw, en één vondst aan het licht. Enig archeologisch niveau werd verwacht op een absolute hoogte van ca. +21.50 tot +21.60m TAW. De overwegend geoxideerde licht natte zandleembodem, vermoedelijk een **Pdc** bodem, werd danig verstoord over grote delen van het projectgebied door nutsleidingen, muurfunderingen en bouwwerkzaamheden in de recentere periodes, daterend tot de Nieuwe en Nieuwste Tijd. Op de minder verstoorde westelijke kant van het projectgebied werden echter evenmin archeologisch relevante sporen aangetroffen. Bijgevolg wordt er een laag potentieel toegekend op het voorkomen van een archeologisch waardevolle site.

Verder onderzoek zal geen kenniswinst opleveren en de vrijgave van het onderzoeksgebied wordt geadviseerd.

3.4. Beantwoording onderzoeksvragen

- Zijn er archeologische sporen aanwezig?

Er werd één enkel archeologisch relevant spoor aangetroffen, een vermoedelijke perceelsgreppel of -gracht uit de 14de tot 16de eeuw.

- Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?

De greppel werd naar het noorden toe volledig verstoord en is dus slecht bewaard.

- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?

Er is geen aanwijzing dat dit spoor deel uitmaakte van één of meerdere structuren.

- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

Het spoor kan dankzij een vondst geattribueerd worden tot de late middeleeuwen of Nieuwe Tijd. Er is geen aanwijzing dat het spoor echter meerdere fasen gekend heeft, en het behoort waarschijnlijk tot echter één periode.

- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten?

Er is geen indicatie omtrent artisanale activiteiten.

- Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?

Het enig geregistreerd archeologisch spoor betreft een vermoedelijke perceelsgreppel of -gracht, die het landschap indeelde in functie van eigendom of gebruik. Dergelijke greppel zou ook voor enige afwatering kunnen zorgen in een nattere bodem.

- Is er een archeologische site aanwezig binnen het projectgebied?

Er is geen aanwijzing aangetroffen dat een archeologische site verwacht kan worden binnen het projectgebied.

- Welke zijn de verder te nemen maatregelen i.f.v. de geplande werken?

Gezien het uitblijven van een archeologisch waardevolle site wordt geen verder onderzoek geadviseerd.

4. POTENTIEEL OP KENNISVERMEERDERING

4.1. Aard van de potentiële kennis

Na dit archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem kan bevestigd worden dat er geen archeologische site aanwezig is binnen het projectgebied. De zone is relatief sterk verstoord en er werd maar één archeologisch spoor en één vondst aangetroffen. Er is geen potentieel op verdere kenniswinst.

4.2. Waardering

Binnen het onderzochte deel van het projectgebied werd geen archeologisch potentieel meer aangetroffen. Er werd ondanks de verwachtingen naast één greppel uit de late middeleeuwen tot Nieuwe Tijd geen andere sporen geregistreerd. Het gebied kent verscheidene verstoringen; echter op de niet verstoorde delen werden ook geen relevante archeologische sporen of vondsten aangetroffen. Bijgevolg wordt het kennispotentieel als dermate laag ingeschat dat een vervolgonderzoek niet wordt geadviseerd.

4.3. Kader voor exploitatie voor potentieel op kennisvermeerdering

Verder onderzoek op het projectgebied wordt niet aanbevolen en zou niet leiden tot een kennisvermeerdering.

5. SAMENVATTING

In het kader van een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag dient een archeologienota opgesteld te worden. In eerste instantie werd een bureauonderzoek (2020B280) uitgevoerd. Op basis van het bureauonderzoek kon de aan- of afwezigheid van een archeologische site onvoldoende worden onderbouwd. Een vooronderzoek door middel van een landschappelijk booronderzoek (2020E128) en proefsleuvenonderzoek (2020E104) werden geadviseerd.

Op het onderzoeksterrein werden 6 sleuven uitgevoerd, waarvan 5 west-oost en één noord-zuid georiënteerd verspreid over het gebied.. Er werd echter maar één archeologisch relevant spoor aangetroffen, een vermoedelijke 14de tot 16de eeuwse perceelsgreppel of -gracht.

Een matig natte, lichte zandleembodem met verbrokkelde textuur B-horizont en oxidatiesporen werd aangetroffen aan de westkant van het onderzoeksgebied. Centraal en aan de oostkant kende de bodem meer antropogene verstoringen. Verstoringen zoals nutsleidingen, kabels, muurfunderingen en bouwwerkzaamheden afkomstig van bebouwing uit de Nieuwe en Nieuwste Tijd werden over het ganse projectgebied geregistreerd.

Er werd geen archeologisch waardevolle site aangetroffen, en er is geen potentieel op kennisvermeerdering. Bijgevolg wordt de vrijgave van het onderzoeksgebied geadviseerd.

6. BIBLIOGRAFIE

6.1. Uitgegeven bronnen

- De Groote, Koen. 2014. *Middeleeuws aardewerk in Vlaanderen. Techniek, typologie, chronologie en evolutie van het gebruiksgoed in de regio Oudenaarde in de volle en late Middeleeuwen 10de-16de eeuw. Deel 1* in Relicta Monografieën 1, Brussel.
- Dumalin, Els. 2020. *Archeologienota. Verslag van Resultaten Bureauonderzoek. Ardooie Kortrijksestraat 58 (prov. West-Vlaanderen)*. Monument Vandekerckhove.
- Dumalin, Els. 2020. *Archeologienota. Programma van maatregelen vooruitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem. Ardooie Kortrijksestraat 58 (prov. West-Vlaanderen)*. Monument Vandekerckhove.
- Verhaevert, Kylian en Pierre Legrand. 2021. *Nota. Verslag van resultaten Landschappelijk booronderzoek. Ardooie Kortrijksestraat 58 (prov. West-Vlaanderen)*. Monument Vandekerckhove.

6.2. Internetbronnen

- www.inventaris.onroerenderfgoed.be
- www.cai.onroerenderfgoed.be
- www.geopunt.be
- www.ngi.be
- www.klip.vlaanderen.be

7. BIJLAGEN

- Bijlage 1: Weergave projectgebied op GRB
- Bijlage 2: Weergave projectgebied op recente luchtfoto
- Bijlage 3: Weergave uitgevoerd sleuvenplan op recente luchtfoto
- Bijlage 4: Weergave geplande afbraakwerken op GRB (detail)
- Bijlage 5: Opmetingsplan
- Bijlage 6: Bouwplan gelijkvloers
- Bijlage 7: Bouwplan Kelderverdieping
- Bijlage 8: Bouwplan doorsnede
- Bijlage 9: Geplande afbraakwerken
- Bijlage 10: Bouwplan doorsnede bestaande bebouwing
- Bijlage 11: Weergave originele sleuvenplan PVM bureauonderzoek op GRB
- Bijlage 12: Weergave projectgebied op KLIP
- Bijlage 13: Weergave Allesporenplan op de GRB
- Bijlage 14: Weergave hoogtes en profielen op de GRB
- Bijlage 15: Weergave hoogtes en profielen op de recente luchtfoto
- Bijlage 16: Weergave hoogtes en profielen op de DTM Vlaanderen
- Bijlage 17: Weergave sporenplan op Atlas der Buurtwegen (ca. 1840)
- Bijlage 18: Sporenlijst
- Bijlage 19: Referentieprofiel
- Bijlage 20: Inventarislijst
- Bijlage 21: Fotolijst

Meer informatie is tevens beschikbaar via het digitale registratiesysteem:

<https://monarcheo.be/web/monument/archeologie/public/home/home?globals=%7B%22ProjectId%22%3A%2266be439b-f2e1-4207-bdf3-acae00adf56d%22%7D>